

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

VII. Sub primum Christianae in Prussia Religionis exordium, cultum quoque & venerationem Deiparae, apud Lindam Marianam videri exortam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

gloriam genuisti. In Te enim Angeli latitiam, justī gratiam, peccatores veniam invenerunt in aeternum. Merito in Te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in Te, & per Te, & de Te, benigna manus Omnipotentis, quicquid creaverat, re creavit.

CAPUT VII.

Sub primum Christiana in Prussia religionis exordium, cultum quoque & venerationem DEIPARÆ, ad Lindam Marianam videri exortam.

Quanto fædior, & supra barbararum quoque gentium morem, inanium juxta ac immaniorum gentium quondam Prutenorum idololatria fuerat, tanto altiores in animis miserimorum egerat, tu dices: ut neque ipsa temporum diuturnitate aboleretur, neque clarissima jam Christianæ fidei, per universum orbem radiantis luce perstringi; neque ad extremum vi bellicâ, quanquam sæpius varieque admotâ, extirpari facile posset. Constat, armis Theutonicorum Ordinis B. Virginis militum denique extirpatam esse, qui, cum à Conrado Masoviorum Duce sub Anno Domini 1226 invitati, & tum à Rom. Pontifici Honorio III. tum à Friderico II. Imperatore, adversum infideles missi, sub Annum 1233. Prussiam ingressi, paganos integro propè seculo fortissimè, interdum Marte, oppugnassent, tandem & terram & terrâ ipsâ asperiores contumacioresque infidelium animos expugnaverunt, ac Jesu Christo, eiusdemque Vicario, Romano Pont. subjecerunt; tandemque victoriæ Trophæa, quot sive Arces, sive Urbes, sive Tempia, ad elegantiam pariter ac fortitudinis Christianæ normam expolita, felicissimè, quam clarissimè Prussia patet, statuerunt. Inter quæ principem

DEO ita providente, locum obtinuisse LINDAM
 MARIANAM deinceps patebit. Sæpius antè Pruteni,
 per varios ad Christum non modò vocati, verùm &
 traducti cum essent, ad Idola nihilominus sua post-
 liminio relapsi sunt. Qui iis Christi Evangelium an-
 nuntiavit primus (fundamento assertionis sumpto
 ex vitâ ejus, per Marcellinum collegam suum scri-
 pta, in qua iste insignis Apostolus narratur Boructua-
 riis prædicâsse) fertur S. Suirbertus fuisse, in Anglia
 sub Annorum Christianæ DCXLVII. natus, & cum
 biennium in Prussia; haud pœnitendo fructu præ-
 dicâsse, in Germaniam, unde venerat, reversus, ibi-
 demque sub Annum DCCXVII. uti testis est Surius
 ad 1. Martii, fato suo est defunctus. Duobus propè
 seculis exactis, S. Adalbertus Pragensis primùm in
 Boëmia, deinde Gnesnensis in Polonia Archiepisco-
 pus, eadem prædicationis Evangelicæ apud Boruffos
 laxavit retia: etsi hic, præter egregiam Martyrii pal-
 mam, vix alium ullum in Prussia Evangelii fructum
 tulit. Sub ipsum enim prope in Prussiam aditum,
 jussu *Krivve Kyrvvayro*, supremi sacrorum impiorum
 præsidis, à sacrificulis, quos *VVaidoletos* pagani appel-
 labant, haud procul Fischhausen oppido, ad ipsam
 maris Balthici littus, crudelissimè fuit interemptus:
 quo loco, Ecclesiam S. Martyrii sacram, & in ea ma-
 jorem Aram, vitâ & miraculis ejusdem depictis ho-
 dieque spectabilem, olim verò plurimis illustrem
 anathematis, quorum vix unum superesse (ferreum
 nempe Teli spiculum, quod Erhardus à Reifenstein,
 magni inter Theutonicos milites & nominis & di-
 gnitatis vir, cum ex arcu in se jactum annos quatuor-

decim intra caput esset passus, tandem liberatus, de
 vo Adalberto, uti Patrono sospitatorique suo, argen
 teâ catenulâ appensum, unâ cum expressis in scutu
 argenteo insignibus suis, dicavit (uti Hennebergeru
 quoque (a) testatur) nos ipsi, paucos ante annos, co
 ram spectavimus. Sed & alia quoque Ædes sacra sub
 quatuor fere passuum millibus urbe Gedano distat
 eidem S. Adalberto olim dicata, et jamnum extat, Pr
 qua ejusdem Sancti corpus, à barbaris in frustra co
 cisum, iterumque in sese integerrimè coalitum, pri
 quàm Boleslai Chabri, Polonorum Regis curâ cho
 studio Gnesnam deportaretur, quievit aliquand
 fertur. Pleraque, quæ Simon Grunau, inter reru
 Prussicarum scriptores facile princeps, de S. Ad
 berto memorat, ipsi sectariorum Ministelli, ut
 vano minimè hausta, recipiunt: illud tamen, qu
 dissecti corporis partes in se coierint, atque integ
 coaluerint; corpusque ipsum in se ita restitutum, æge
 croque amictu decorum, lucidam nubem præce
 tem, & ad proximè memoratam ædiculam tanto
 tervallo (interjacent enim Gedanum inter ac Fife
 hausum, et jam quâ mare Balticum iter aperit, qu
 dena minimum germanica milliaria) deducen
 securum pervenerit, pro insigni fabulâ habent; in
 gniores ipsi, cum aliâs temper, tum hac in causa, exp
 bulatores; præsertim verò Mislenta, qui (b) prim
 omnium, qui Prutenos ad Christum conatus
 convertere, fuisse Boleslaum, decimum quartu
 Boëmorum Ducem asserit, *misso*, ut ille scribit, in Pr
 siam S. Adalberto circa Annum Christi 988. cum tunc
 ad v

(a) pag. 19. (b) pag. a. 8.

atus, d non modò Hennebergerus, loco citato, S. Adalber-
 o, argen tum, non uti Pragensem, sed uti Gnesnensem Epi-
 nscutum scopum (proinde non à Boëmiæ Duce, sed à Rege
 bergeru Poloniæ) missum asserat; verùm & ipse Mis lenta sibi
 nos, co ex aduerso (a) fateatur, propè trecentis retrò seculis,
 es facti sub Annum 965. saltem in certa Prussia parte, à Mie-
 diffin scone, seu Miecislao Duce Poloniæ, plantatam in
 extat; Prussia Christiana religionem fuisse. Cæterùm, quod
 alta co rum Miecislao Dux, fundatis, in Prussia, Lobavien-
 m, priu si, & Caminensi in Pomerania Episcopatibus in-
 e curâ choavit; tum S. Adalbertus, Prussorum Apostolus,
 quando Evangelicæ prædicationis tubâ promoveri conatus
 er rem est, Miecislai Ducis filius, Boleslaus Chabrus, vel po-
 S. Ad riuus, ab aspredine linguæ ita dictus, Chrobrus, victo-
 li, ut riosissimus, & supra plurimos, gloriosissimus Polo-
 n, qu norum Rex, eximie provexit. Nec enim S. Adal-
 e integ berti, quem in Borussia, divino monitu abeuntem,
 rum, ægerrimè ab se paulò antè dimiserat, armis ulturus,
 præcæ aliquot interjectis annis, Prutenos aggressus, victri-
 anto cia ita quaquaversum circumtulit fortunatissimè ar-
 c Fide ma, ut (quemadmodum etiam Hennebergerus (b)
 it, qui tradit) & Balgam fortitudinis Prussicæ, & Rykoiath
 cente siue Romovve, superstitionis barbarissimæ Arcem, de
 nt; in qua proximè agemus, sub Annum Domini 1014.
 aula, expugnârit. Fractis eo bello viribus, Pruteni pacem
 orim ita impetraverunt, ut & tributum Regi Polono pen-
 atus derent; & fidem Christianam, à Rege, primo præci-
 uar tu puo que inter conditiones loco, oblatam susciperent;
 in Pr Victor que Rex columnam ferream, in Ossa fluvio,
 tam ad villam Slupy (à columna scilicet ita appellatam)
 quæ

C 3
 (a) pag. b. I. (b) pag. 466.

quà fortitudinis, quà religionis Christianæ, æternum collocaret Trophæum. Verùm Pruteni, & tum, & succedentibus postmodum temporibus, sub Boleslao Crivousto, aliisque Poloniæ Principibus, æque ad ingenium, atq; ad suas rediére superstitiones; quæ ad tandem à Marianis Theutonici Ordinis militibus, uti diximus, domiti sunt. Quanquam & ab his domiti, intra centum non integros annos, iterum flexis, uti Simon Grunau toto tractatu octavo diffusè profequitur, à fide, divinâ juxta ac humanâ, deflecterunt: ad extremum ramen CHRISTO, & Magnæ Dæmonii Matri, quæ per suos milites, barbarissimam è Prusis superstitionem profligavit, victas omnino dederunt manus. Quis enim ambigat, Deiparam, quam Ferdinandus II. gloriosissimus Imperator, Exercituum suorum omnium Imperatricem delegerat, & *Genialisissimam suam* appellitare solebat, jam olim suo Ordini fuisse Imperatricem, atque Belli-ducem? Vel ipsi Barbari, & quidem oculis quoque suis, id experiri se potuerunt, uti quidem sub secundæ defectionis tempora Anno circiter M. CCLVII. experti sunt. Theodoricus Christburgensis Præfectus (quod ipse Hennebergerus Prædicans fatetur pag. 45.) non amplius, quàm centum viris, quà ex suo Ordine, quæ è peregrinis mercenariisvè secum assumptis, Paganorum fines in Hockerlandia, cujus nunc caput Elbinga est, latè vastârat, & ubere cum præda regressus, grandem paganorum exercitum incurrit. Cùm nunc ad evadendum pateret via, animosissimè in hostes invecus, simul in consternationem, simul in fugam omnes vertit. Cæsis plurimis, captivi ingenue

non tam se ab exercitu, quàm à cælesti Bellatrice profectos. Sub ipsum enim prælii exordium, vilam ab se inclytam formâ Virginem, quæ Ordinis & Christianorum vexillum in aëre explicuisset, & se ita consternasset, ut nonnisi fugâ elabi sibi posse viderentur. Quo ego tempore censuerim Christianam Religionem, uti & LINDÆ MARIANÆ facellum efflorescere in Prussia cæpisse; ut id ipsum, non minus, quàm sint, vel fuerint ferreæ Boleslai Regis columnæ, videatur divinæ in Prussia constitutum relictumque victoriæ Trophæum; de quo jam uberiùs erit agendum.

C A P U T VIII.

Linda Mariana, devicta in Prussia Idololatriæ, quoddam quasi Trophæum divinitus constitutum.

DEcuit profectò, frondentem ac semper floridam, uti paulò post videbimus, DEIPARÆ Lindenfis Tiliam, divinæ per Marianos milites & ipsam MARIAM, de tam immani Idololatriæ, victoriæ esse monumentum; non minùs quàm vel Olea, vel Quercus, vel Palma fuit; & adhuc solet esse seculi hujus victoribus. Quid si verò, Mariana hæc Tilia (à qua Germanis Linda Mariana sumpsit nomen) portentosis illis Quercubus, quæ impiæ superstitionis & Idololatriæ apud Prutenos sedes erant, divinitus ex adverso posita atq; constituta fuit; ut sicut illæ, tametsi monstrosæ essent magnitudinis, cum impiïssimis tamen ac vanissimis gentium illarum superstitionibus prolapsæ tandem corruerunt; ita hæc, non minùs quàm ipsa Religio Catholica, si non in se (invidit